

KASTEEL VAN LAKEN

Eenige jaren geleden brandde 't kasteel van den koning te Laken af. De regeering betaalde op afkorting in:

1890	600 duizend fr.
1891	660 duizend fr.

Dit nieuw kasteel zal aan 't land vier miljoen kosten.

En terwijl miljoenen aan de paleizen des konings worden gehangen, betaalde de regeering voor aankoop van kunstwerken:

In 1890	7,800 fr.
In 1891	47,111 fr.

Leest verder!

Jaarlijks betaalt men voor het leger 50 miljoen franks, voor het landbouwonderwijs een half miljoen, voor de Nijverheidsscholen ook een half miljoen.

DUS

50 miljoen om te leeren moorden,
1 1/2 miljoen om te leeren boeren,
1 1/2 miljoen om te leeren werken!

Zoo zorgen de rijken voor onze zedelijke en stoffelijke verbetering.

GENDARMEN

Troetelkinderen der rijken

Een gendarm kost aan 't land zeventien honderd zestig franks.

Een boerenknecht wint per jaar, d'een door d'ander.	470 fr.
Een werkmans.	875 fr.
Een staatsbediende.	1025 fr.
Een onderwijzer.	1100 fr.

1 gendarm is
4 boerenknechten waard
1 gendarm is
2 werklieden waard
1 gendarm is
1 1/2 onderwijzer waard
1 gendarm is
1 1/2 staatsbediende waard

Waarom?

Omdat zij de renten, eigendommen, hazen en patrijzen der rijken verdedigen, die te lui en te laf zijn het zelve te doen.

Wie aan die schandelijkeheden een einde wil stellen

Stemme voor de Socialisten!

Dorpsgeschiedenis

Op ons dorp woont een zeer rijke heer, eigenaar van vele pachthoeven en veel grond die hij verhuurt aan de kleine menschen; de overschot gebruikt hij zelf, waarop hij verbouwt: groensel voor zijne keuken, klaver en haver voor zijne paarden, en suikerbeeten om te verkoopen.

Het is een zeer liefdadige heer; alle winters deelt hij prullen uit, op de eerste Communie koopt hij een arm kind een nieuw pak, en, wat zijn goed hart nog meer doet uitsteken, is dat hij jaarlijks eene bolling geeft zoo voor mannevolk als voor vrouwvolk.

De herbergiers zijn daar natuurlijk mede in hun schik, men drinkt een tjorken bij het opschrijven, de prijswinnaars geven een stoep of twee bier of een pintje meetjeskonte (jenever met punch); men is, volgens gewoonte, uitgelaten van vreugde, men zingt een lied, de keel wordt dorstig en er wordt nog meer gedronken.

Een mouwvager, die op dergelijke feestjes niet ontbreekt, springt op een stoel en roept met heesche keel:

— Is mijnheere de Slokker 'nen braven vent? waar op al de aanwezigen roepen:
— Jaaa!
— Heeft hij schoone prijzen gekocht?
— Jaaa!
— En zal hij er 't naaste jaar nog koopen?
— Jaaa!
— Vivan Mijnheere de Slokker!!!

Daar springt de aanbieder van den stoel, en allen mengen zich in 't geroep! Vivan Mijnheere de Slokker.

De menschevriend komt dan eens met zijn familie rond gewandeld, en beziet met een soort van walg dat arm gespuis, dat voor een

hemd of een voorschot in vreugde ontsteken, zijn laatste centen verteert en dronken huiswaarts keert.

Bernard Neel, een daghuurman, die ook een paar honderd roeden land in gebruik heeft van Mijnheere de Slokker was veertien dagen geleden in gesprek met eenige boeren, die te samen van de meeting der anti-socialisten kwamen, waarop Mijnheere de Slokker ook gesproken had.

Als ge nu toch M. de Slokker hoort spreken, zeide Neel, zoude niet zeggen dat hij recht naar den hemel zal gaan en dat hij alzo 'nen duivel naar 't geld is, en geheele dagen niet anders en doet of de menschen stroopen. Juist gelijk hij verleden jaar met Doorken en Fientje de Rooze gedaan heeft, doet hij nu met mij!

Woensdag ging ik mijn landpacht betalen. Hij zeide mij: Neel, als ge uw land van mij wilt behouden zulde moeten tegen den boschkant liggen! 'k Moet het land dat gij nu betaald hebt 't naaste jaar zelve gebruiken voor beeten.

Moet ge daarvoor 'ne christene mensch zijn, sprak Neel verder, als 'n mensch 2 jaar lang water en bloed zweet voor dat slecht land goed te brengen dat hij dan verlegt in slechten grond om met een jaar of 2 nog 'ne keer te veranderen?

Die Slokker, sprak nu een boer, dat is eene van de slimste deugnieten die er loopen. De menschen die in zijnen hof werken winnen 7 stuivers daags, diegenen welke op zijn land werken, krijgen één frank, en de boeren, die er moeten van pachten, worden door alle mogelijke middelen bedrogen. Gaat er eene van zijn pachters bij, om te klagen over den slechten staat van huis, schuur, stal of deuren, dan weet hij dat te draaien en te keeren, en er komt niets van. Wil men vrij zijn van regen of wind, men is verplicht zelf moortel en truweel te nemen en zelf te metsen.

Maar waarom zou hij toch zoo kwaad zijn op de menschen die de gazet de « Landbouwer » lezen? vroeg een derde.

Wel, jandorie, liet Neel zich hooren, dat is gemakkelijk om verstaan, M. de Slokker speelt den liefdadige, hij geeft prijsbollingen, hij is in den armenraad, hij geeft almoesen, hij heeft een stoel op den koor in de kerk, enz. Hij doet dat alles om geen oogmerk te geven hoe hij zijn pachters strooft. Nu, in den « Landbouwer », bij de socialisten, maken ze die deugnietijer bekend, en zouden liever hebben dat de menschen genoeg met werken verdienden om geen almoesen te moeten krijgen. De Socialisten bewijzen dat er eten genoeg is in de wereld om niemand hongert te lijden en dat er kleeren genoeg zijn om niet van koude te verstijven! Maar, dat de rijken de wetten voor zich maken, en de armen aan hun lot overlaten. En aangezien M. de Slokker ook weet dat wij nu kiezers zijn, vreest hij dat wij met het lezen van den « Landbouwer » zouden leeren klaar zien, en voor de socialisten zouden kiezen.

Als het alzo is, spraken de toehoorders, dan zal Slokkerken wel anders leeren worden, want iedereen spreekt van voor de socialisten te kiezen, en en... men zweeg, maar de 14 oktober zal het uitwijzen, LODEN.

Antwerpen

Hoe de rijke menschen over verbeteringen voor den boerenstand denken.

't Is gebeurd te Antwerpen over acht dagen. De oude liberale menheeren, die ook al zoo lang er aan geweest zijn zonder voor boer of werkmans iets goeds te doen, waren daar vergaderd.

Al die rijke mannen, kooplieden, advokaten, notarissen, grondeigenaars, fabriekanten, enz., zijn gewoon alles op hun eigen te konkeluizen.

Maar al de boeren en werklieden van den buiten mogen nu ook meekiezen. Daarom hadden de menheeren ook mannen van den buiten doen komen om samen eens te bespreken wat ze den boer gingen beloven opdat hij voor hun zou kiezen.

Beloven is gemakkelijk, maar doen, uitvoeren hebben die rijken van allen aard tot hier toe altijd vergeten.

De mannen van den buiten spraken over het veranderen der wet op de jacht.

Ge denkt zeker, landbouwers, dat die vrienden van den boer seffens 't akkoord waren, zoo gauw als ze gekozen waren, die oneerlijke jachtwet te veranderen?

Dan zijt g'er wel mee!

Z'hebben 60 jaar de kans gehad om ze te veranderen en ze deden het niet. Waarom zouden ze 't nu doen?

En dat is goed te verstaan. Al die groote menheeren hebben gronden, ze jagen gaarne of zij hebben vrienden die 't gaarne doen.

Waarom zouden zij die wet gaan veranderen die zoo in hun profijt is?

De menheeren vonden dus dat die wet niet mocht veranderd worden.

Maar de mannen van den buiten deden echter verstaan dat, als ze de verandering der jachtwet niet beloofden, de boeren nooit voor hun zouden kiezen.

Er werd dan op den duur besloten, als het niet anders kon, de verandering dier wet maar te beloven.

Ge ziet van hier hoe die kooplieden, advokaten, notarissen, grondeigenaars, enz., zich zullen haasten om die wet te veranderen, als zij bij ongeluk moesten gekozen worden.

Hebben we niet hooren zeggen door een dier mannen te Antwerpen dat al die kiesprogrammas maar zand in d'ooien strooien is?

En de rijke klerikalen zijn zoo al koeken van eenen deeg. 't Zijn bij hun al nobelen en grondeigenaars, die de boeren op den buiten zoo onder den hiel houden.

Die zullen ook voor het profijt der boeren zorgen!

Boeren, geloof hen en drinkt water!
DOLF.

BRIEFWISSELINGEN

UIT NIEUWERKERKEN

October '94.

Waarde Opsteller,

Wat was ik kontent eens een paar nummers van *De Landbouwer* te kunnen lezen. Van katholieke en liberale heeren had ik al gehoord dat het eene slechte gazet was, en dat juist maakte mij nieuwsgierig.

Maar wat deed het mij goed daarin zoo de waarheid te lezen; ik zeg u er dank voor. De kleinen leeren er hunne belangen in en de schraapzucht der grooten wordt er goed in blootgelegd.

't Is juist als gij zegt dat wij al zoovele jaren ons laten misleiden hebben, maar gij kunt en zult dat begrijpen; wij hoorden maar eene klok en kenden dus maar eene klank.

't Was al verduidelijheid en onderdanigheid waar wij ons hoofd keerden.

Alhoewel dat ge stedelingen zijt, weet gij toch nog al goed te zeggen waar de schoen ons spant.

Geijk als ge spreekt van de boomen, die rond ons land geplant zijn en die ons zooveel schade toebrengen, is het meer dan waar dat de heeren in de venditie de opbrengst der boomen alleen opstrijken en aldus het zweet met bekensdrinken der arme pachters.

Wij zouden als landbouwers daartegen moeten opkomen, en ons moeten vereenigen. Wij zelf zouden de landen van pacht stellen, volgens hunne waarde en zijn ze met boomen beplant, dan zou de schade ons daardoor toegebracht, onze pacht moeten verminderen.

Ik ben van uw gedacht dat dit alles maar zal komen als boer en werkmans in de wetgeving zijn in plaats van rijke kasteelheeren en advokaten, die heel veel babbelen, maar weinig uitrichten voor landbouwer en stedeling.

Wij hebben nooit gehoord dat ze te Brussel zegden: het loon der fabriekwerkers is te klein, zij kunnen niet leven met vrouw en kinderen, de boeren hebben een ongelukkig jaar gehad, wij gaan hun schadevergoeding geven, maar wij hebben al gelezen dat ze milioentjes stemden voor den Congo, voor fortien, enz.

Zij zullen niet zeggen dat de opbrengst van den tabak maar den helft is van verleden jaar en dat de belastingen betaald zijn. Wie zal het te veel betaalde terug geven? Ik weet het niet, want eens dat de kat eene muis in de handen haalt ze mij er uit!

Ik geloof dat wij, buitenlieden, voor een groot deel ons best zullen doen in deze kiezing, want dat moet eens veranderen ook.

Er moeten mannen komen die de belangen der arme menschen verdedigen.

Uw programma die in *De Landbouwer* stond is geheel goed. 't Is nu maar aan ons, om te maken dat ge dit algauw in de Kamer kunt bespreken en uitvoeren, want met ongeduld wachten wij naar verbeteringen.

Ik zal mijn best doen om velen mijner dorpeelingen te overtuigen en op den 14 oktober veel stemmen voor de socialisten te hebben.

Ge zijt bedankt. Een Nieuwerkerkenaar.

Sem...., sept. '94.

Vriend Opsteller,

Wij kunnen hier niet genoeg uwe manier van denken en schrijven over de kasteelheeren en landerijbezitters goedkeuren. Al de buitenmenschen zijn het eens om te zeggen dat uwe gazet goed de waarheid schrijft en op eene eerlijke en juiste wijze den armen man verdedigt.

Maar, beste kameraad, gij weet toch niet alles wat er op den buiten gebeurt, want er zijn van die dingen waar men tracht geheel rap de sponen over te vagen.

Iets is spijtig en dat is, dat er aan ons hoofd geen denken is, want dan zou men dikwijls, ja zeer dikwijls uit ons hoofd die dingen wegnemen die men zoo gaarne zou vergeten hebben, maar 't is nu alzo niet en daarmede is men ook niet vergeten dat er hier een jaar geleden een katholieke heerschappij met niet min dan een milioentje is gaan loopen; al geld van arme werklieden die door de langvingerij van dien christenen mensch in de armoede volop zijn gedompeld.

En de zoon van dien aanbieder, van eigendom en familie, komt hier bijna dagelijks de werklieden tergen en in het gelaat spuwen

door hier den grooten Jan te komen uit-hangen.

Wetnu, vriend, is dat niet afschuwelijk! Wanneer een arme dompelaar een stukje brood neemt of vraagt, dan bekoopt de hongerijsder dit met maanden gevang en zulke kerels, die stelen dat het kraakt, maken zich voor eenigen tijd uit de voeten, leven als prins en zien dan nog vol verachting op de werklieden neer.

De werklieden hebben hier hunne volle goeste van die groote heeren en zeggen het luidop dat ze op 14 oktober zullen stemmen voor de Socialisten.

Ge zijt wel bedankt voor de opname.

UIT VINDERHAUTE

Heer Opsteller,

In onze gemeente woont er een rijke vrek waarvan de werkende klas zeer veel te lijden heeft, en die zelf van strooisnijders voortkomt. Hij is zeer rijk getrouwd, is kosten en winkelier en dwingt ieder die hij maar kan om bij hem te koopen.

Maar als hij zelf iets van doen heeft, zooals timmerwerk, enz. gaat hij het buiten de parochie gaan koopen of doen maken, omdat het bij ons te veel kost.

Verleden week was er een herbergier die in eenen winkel om 75 centiem bloem was geweest en oogenblikkelijk kwam die kosters-viegl hem zeggen, dat als hij niet al zijn gerief bij hem haalde, hij direk moest verhuizen, en diezelfde kerel laat aan niemand van de parochie iets verdienen.

Nog meer dwingelandij richt hij uit en het zijn dan die kerels, die het werkvolk verachten en honger doen lijden, die nu onze stem komen afbedelen en vragen: stemt voor de rijken; maar de werklieden zijn hier moe van de dwingelandij en van ons voor den aap te laten houden, en daarom zal den 14 oktober onze stem zijn voor de socialisten; de meeste werklieden zeggen het vlakaf dat ze tegen de rijken gaan stemmen, want dat het allemaal bloedzuipers zijn.

Wij kunnen nu eens vrij ons gedacht doen, en wij gaan daar gebruik van maken om tegen de rijke kasteelheeren te stemmen.

UIT OVERBOELAERE

Gezel Opsteller,

Het *Nieuws van den Dag* schrijft dat ons blad een *crapuleus* blad is; dit kan wel mogelijk zijn voor de schrijvelaars van *Het Nieuws*.

't Ware beter dat zij in hun schrijven wat betamelijker waren, zij zouden misschien hunne verkoopers dan ook verbeteren, want dat is noodig; ze zouden dan het schelden achterlaten op onze mannen die zich met de kiespropagande en het verkoopen van het blad *De Landbouwer* bezig houden.

Zondag laatst was onze vriend D. V. aan het verkoopen van ons blad, en de verkooper van 't *Nachtnieuw* schold hem uit en zegde dat de socialisten luiards, dieven en crapul waren, enz. enz.; onze verkooper trok de schouders op voor al die crapuleuze woorden doch ziende dat onze partigenoot niet antwoordde, begon hij nu met onzen vriend persoonlijk te lasteren.

Lasteren en verdachtmaken is hun beste stielje.

Maar men wordt maar zwart gemaakt door een vuile pot.

En nu hebben wij aan het deftige *Nieuws van den dag* het verzoek te doen zijnen verkooper aan te raden zijne crapuleuse manieren te laten varen, of wij zullen ze hem zelf afleeren.

Het zal voor het *Nieuws van den dag* best zijn hem dien raad te geven, wil het niet dat wij hier veronderstellen, dat het zijne verkoopers betaalt om zoo *crapuleus* mogelijk te zijn tegenover onze verkoopers en propagandisten.

De Propagandachub van Overboelaere.

WETTEREN.

Wetteren, den 28 september 1894.

Vriend Opsteller,

Waarom de rijken zooveel aan hunne kamerzetels houden blijkt uit het volgende: Verleden week moesten groote verzendingen fruit gedaan worden, waar natuurlijk verscheidene wagons toe noodig waren.

Hewel, de fruitkoopmans vroegen zooveel wagons dat zij dachten te kunnen gebruiken. Doch het ongeluk wilde dat de heeren der poerfabriek ook wagons noodig hadden, en wilt gij weten wat er gebeurde? Een deel van het fruit moest blijven liggen, en de heeren der poerfabriek moesten eerst bediend worden.

De fruitkoopmans gestoord vroegen of hun geld zoo goed niet was dan dit van die heeren, wel zeker was het antwoord, maar de verzending van buskruit moet altoos vóór gaan.

Wilt gij nu weten, vriend Opsteller, wat die heeren betalen voor hunne verzendingen? Zij verzenden bijvoorbeeld één kilo buskruit naar Antwerpen, daarvoor moeten zij een wagon gansch alleen hebben, en zij betalen daarvoor, 0,60; zoo moesten zij verleden week 7 of 8 wagons hebben (want zij verzenden naar verscheidene steden) voor 12 à 13 kilos te verzenden, wanneer andere personen verzendingen te doen hebben en zij kunnen den wagon niet gansch vullen zullen toch